

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 18164

Tarih : 20.05.2026

- 44893

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki soruların Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat KURUM tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını talep ederim. Saygılarımla.

İbrahim AKIN

İzmir Milletvekili

Balıkesir ili Bigadiç ilçesinde, Eti Maden İşletmelerine ait bor madeni sahası (İskele Mahallesi Merkezli) ve çevresinde yürütülen bilimsel bir araştırma, madencilik faaliyetlerinin içme suyu kaynakları üzerinde ciddi ve hayati riskler oluşturduğunu ortaya koymuştur. Balıkesir Üniversitesi'nden bilim insanları tarafından yapılan ve uluslararası saygın bir bilimsel dergide yayımlanan 2026 tarihli "Madencilik Sahalarına Yakınlığın Pb, Hg, Cd ve As ile Su Kirliliği Üzerindeki Etkisinin Değerlendirilmesi (Assessing the Influence of Proximity to Mining Sites on Water Contamination by Pb, Hg, Cd, and As)" adlı çalışmada, özellikle madene yakınlığı 0-5 Km ve 5-15 Km.uzaklıkta bulunan bölgelerdeki içme suyu kaynaklarında cıva, kadmiyum ve arsenik kaynaklı ağır metal kirliliğinin, Dünya Sağlık Örgütü tarafından belirlenen güvenli sınırların katbekat üzerinde olduğu tespit edilmiştir.

Araştırma sonuçlarına göre, madene 0-5 km mesafedeki su kaynaklarında arsenik oranı güvenli limitin yaklaşık 125 katına ulaşmaktadır. Aynı şekilde kadmiyum ve cıva gibi son derece toksik ağır metallerin de sınır değerlerin çok üzerinde olduğu belirlenmiştir. Bu durum, bölgede yaşayan yurttaşların, bitkilerin ve hayvanların uzun süreli ve kronik zehirlenme riskiyle karşı karşıya olduğunu göstermektedir.

Bilim insanları, söz konusu kirliliğin doğrudan madencilik faaliyetleriyle ilişkili olduğunu ortaya koyarken, acil önlem alınmaması halinde telafisi mümkün olmayan sağlık ve ekolojik sonuçların doğabileceği konusunda yetkilileri uarmaktadır.

Aynı bilim insanları tarafından hazırlanan 1999 yılına ait “Bor Madeni Havzalarında Üretilen Bazı Gıdalarda Bor Miktarlarının Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma” adlı araştırmada Bigadiç ilçesinde bulunan Eti Maden İşletmelerine ait bor madeninin yakınında bulunan İskele, Osmanca, Yeniköy, Bademli ve Hisarcık mahallelerinde üretilen gıdalardan örnekler toplanılmış ve gıdalardaki bor miktarı ölçülmüştür. Turp, yulaf, kuru fasulye, ham vişne, ham armut, arpa, taze soğan, erik, incir, taze fasulye, ham elma, ham kabak, lahana, yonca ve haşhaş tohumları, siyah üzüm, nar, vişne gibi bir çok gıdada bor miktarı olması gereken limit değerlerden çok yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca 1988 yılında yayınlanan Çevre Bakanlığı Su Kirliliği Kontral Yönetmeliği’nde içme suları için verilen bor limitinin İskele, Osmancık ve Seyitgazi Mahallelerinde üst limiti oldukça aştığı tespit edilmiştir.

2025 tarihli “Yerel Halkın Gözünden Bigadiç’teki (Balıkesir) Bor Madeni İşletmeciliği’nin Neden Olduğu Sorunlar” adlı Çamköy, İskeleköy ve Yeniköy’de yapılan araştırmaya katılan yerli katılımcılar tarafından da defalarca bor faaliyetlerinin tarımdaki verimi düşürmesi ve ürün değişikliğine yol açmış olması vurgulanmıştır.

Bu bağlamda;

1. Balıkesir ili Bigadiç ilçesinde faaliyet gösteren Eti Maden İşletmelerine ait bor madeni sahası çevresindeki su kaynaklarında ağır metal kirliliğine ilişkin Bakanlığınıza ulaşmış herhangi bir rapor veya veri bulunmakta mıdır?
2. Söz konusu bilimsel araştırmada tespit edilen arsenik, kadmiyum ve cıva oranlarının ulusal ve uluslararası limitlerin çok üzerinde olduğu bulguları Bakanlığınız tarafından incelenmiş midir? İncelenmiş ise sonuçları nelerdir?
3. Söz konusu bilimsel araştırmada tespit edilen arsenik, kadmiyum ve cıva oranlarının ulusal ve uluslararası limitlerin çok üzerinde olduğu bulguları Bakanlığınız tarafından da tespit edilmiş midir?
4. Eti Maden İşletmelerine ait söz konusu maden sahasında çevresel denetimler hangi sıklıkla yapılmaktadır? Son beş yıl içerisinde ihlal tespit edilmiş midir? Tespit edilen ihlaller nelerdir ve bu ihlallere karşı hangi yaptırımlar uygulanmıştır?
5. Maden faaliyetlerinden kaynaklı atıkların su kaynaklarına karışmasını önlemek amacıyla alınan teknik ve idari önlemler nelerdir? Bu önlemlerin yeterliliği bağımsız kurumlarca denetlenmekte midir? ,
6. Bigadiç Eti Maden İşletmelerine ait bor madeni faaliyetleri hangi tarihli ve sayılı ÇED kararına dayanılarak gerçekleştirilmektedir? ÇED Kararı için proje dosyası hazırlanmış mıdır?
7. Bigadiç Eti Maden İşletmelerine ait bor madeni faaliyetleri için kümülatif etki değerlendirme raporu hazırlanmış mıdır?
8. Bigadiç Eti Maden İşletmelerine ait bor madeni faaliyetlerinin ÇED süreçlerinde kaç defa halkın katılımı toplantısı gerçekleştirilmiştir?
9. Bigadiç Eti Maden İşletmelerine ait bor madeni faaliyetleri ilgili tüm kurum ve kuruluşlardan görüş alınmış mıdır?
10. Bigadiç Eti Maden İşletmelerine ait bor madeni faaliyetleri için çevre izin ve lisans belgeleri alınmış mıdır? Alınmış ise bunlar hangileridir ve geçerlilik süreleri ne zamana kadardır?
11. Kurulduğu ilk günden bu güne kadar Bigadiç Bor Madeni İşletmeciliğinin faaliyetleri neticesinde kaç ton atık oluşmuştur? Bu atıkların kapladığı yüz ölçümü ve yüksekliği nedir?
12. Bigadiç Eti Maden İşletmelerine ait bor madeni faaliyetleri için tarafınızdan görüş talep edilmiş midir?